Aruba, toen en nu...

Boy Ecury: In het huis van mijn ouders is geen plaats voor een verrader

Aruba heeft een verzetsheld uit de Tweede Wereldoorlog, voor wie een herdenkingsmonument is opgericht in Oranjestad. Aanstaande zondag, 6 november, is het precies 72 jaar geleden dat hij door de Duitsers werd terechtgesteld.

door **Evert Bongers**

Segundo Jorge Adelberto Ecury, geboren 23 april 1922, was de zevende telg en derde zoon uit het dertien kinderen tellende gezin van Segundo Nicasio 'Dundun' (spreek uit: doendoen) en Anna Ecury. Bij de geboorte zou dokter Hopkins hebben uitgeroepen: "Dundun, it's a boy!" En zo kreeg de kleine zijn roepnaam. Dundun was een eeuw geleden één van de meest vooraanstaande zakenlieden van het eiland, hij verkocht auto's en auto-onderdelen en was Arubaans vertegenwoordiger van de Antilliaanse Staatsloterij. Zijn panden aan de Schelpstraat, inmiddels gerestaureerd, behoren nog steeds tot de meest aansprekende monumenten van het eiland. Eén daarvan geeft toegang tot het Archeologisch Museum van Aruba. Boy was een pientere, maar opstandige jongen waar zijn vader het moeilijk mee had. Dat was mede de reden om hem in 1937, toen hij vijftien was, met zijn broer Nicky en zus Mimi, naar Nederland te sturen om daar verder zijn school af te maken. Dat was dus drie jaar voor het uitbreken van de Tweede Wereldoorlog. Boy ging in september 1937 naar het internaat van het 'Sint Louis Instituut' in Oudenbosch, in de provincie Noord-Brabant. Aangezien het geslacht Ecury oorspronkelijk afkomstig was van Haïti, viel Boy door zijn donkere huidskleur op in het vooroorlogse Nederland en hij had het op de kostschool niet makkelijk. Dat ontwikkelde bij hem een sterk gevoel van rechtvaardigheid, waardoor hij zich actief ging inzetten tegen discriminatie en onderdrukking. In 1939 rondde hij zijn ULO-opleiding af en verhuisde naar Voorburg. Toen de oorlog in mei 1940 uitbrak en hij met eigen ogen de verschrikkingen van het bombardement op Rotterdam had gezien, besloot hij zich aan te sluiten bij het verzet.

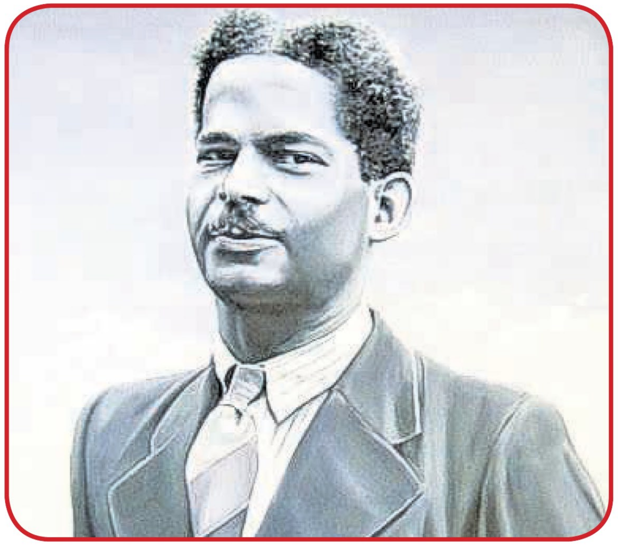

Boy Ecury, portret door Herman Morssink.

Aanvankelijk studeerde hij nog door, terwijl hij inwoonde bij een Nederlands gezin in Tilburg. Daar kwam hij in contact met mensen die een verzetskrant drukten en verspreidden. Hij sloot zich meteen bij die verzetsgroep aan. Met zijn motorfiets trok hij er op uit en zonder angst confronteerde hij de bezetter. Juist door zijn donkere huidskleur bleek hij heel geschikt om de aandacht van de Duitsers af te leiden, terwijl de anderen hun gang konden gaan. In het verzet kwam Boy in contact met een student van Curaçao, Luis de Lannoy, met wie hij bevriend raakte. Zij hielden contact met elkaar door het schrijven van brieven in het Papiaments. De groep verzetsstrijders waar zij deel van uitmaakten in Tilburg, hield zich bezig met het helpen van onderduikers en neergeschoten geallieerde piloten en het uitvoeren van sabotageacties, zoals aanslagen met brandbommen op Duitse vrachtwagens en treinen. Daarbij viel Boy op door zijn koelbloedigheid. In 1943 kreeg hij een oproep om zich te melden voor arbeid in Duitsland. Omdat hij dat – uiteraard – weigerde te doen, moest hij onderduiken en hij deed dat op steeds verschillende adressen. Hij zwierf van stad naar stad en kwam uiteindelijk in het Brabantse Oisterwijk terecht waar hij zich bij een nieuwe verzetsgroep aansloot. Omdat hij gezocht werd, moest hij zich als onderduiker met zijn opvallende donkere huidskleur verborgen houden en hij deed dat op de hooizolder van een boerderij. Hij had het er heel moeilijk mee om niet aan de acties te kunnen deelnemen en niet uit zijn schuilplaats te voorschijn te kunnen komen. Zijn karakter getrouw deed hij dat herhaaldelijk toch en hij bleef de verzetsgroep helpen, onder meer met het onderbrengen van geallieerde piloten. Intussen was zijn verzetsvriend Luis de Lannoy verraden en opgepakt door de Duitsers; hij was ondervraagd en gemarteld. Uit angst om ook verraden te worden, vertrok Boy in 1944 uit Oisterwijk en keerde terug naar de Randstad, naar Delft. In Rotterdam sloot hij zich aan bij een knokploeg die de bezetters herhaaldelijk met succes wist te saboteren. Hij moet hebben beseft welk risico hij liep, vandaar dat hij, voor het geval het nodig zou zijn, een lange afscheidsbrief aan zijn ouders schreef, kort voordat het inderdaad verkeerd liep.

Op 5 november 1944 werd Boy Ecury door de Duitsers op straat gearresteerd met een voorraad wapens bij zich. Hij werd vastgezet in de gevangenis van Scheveningen, het zogenaamde 'Oranjehotel'. Hij was verraden door een bekende van hem uit het verzet die ook gevangen was genomen. Boy weigerde de namen van de andere leden van zijn verzetsgroep te noemen en berustte in zijn lot. In de gevangenis verklaarde hij tegenover zijn celgenoten: "ik zal sterven met een glimlach op mijn lippen". Op 6 november 1944 werd Boy Ecury op de Waalsdorpervlakte bij Scheveningen geëxecuteerd door een vuurpeloton. Hij werd 22 jaar.

Pas in juni 1945 ontving de familie Ecury op Aruba bericht dat hun zoon door verraad om het leven was gekomen. De brief was ondertekend door koningin Wilhelmina. In april 1947 werd zijn stoffelijk overschot door een oorlogsschip naar Aruba teruggebracht, waar hij met militaire eer werd begraven. In november 1949 werd aan de boulevard in Oranjestad, ter hoogte van de Julianaschool, een herdenkingsmonument aan deze Arubaanse verzetsheld onthuld en in 1984 ontving Ecury postuum het Verzetsherdenkingskruis.

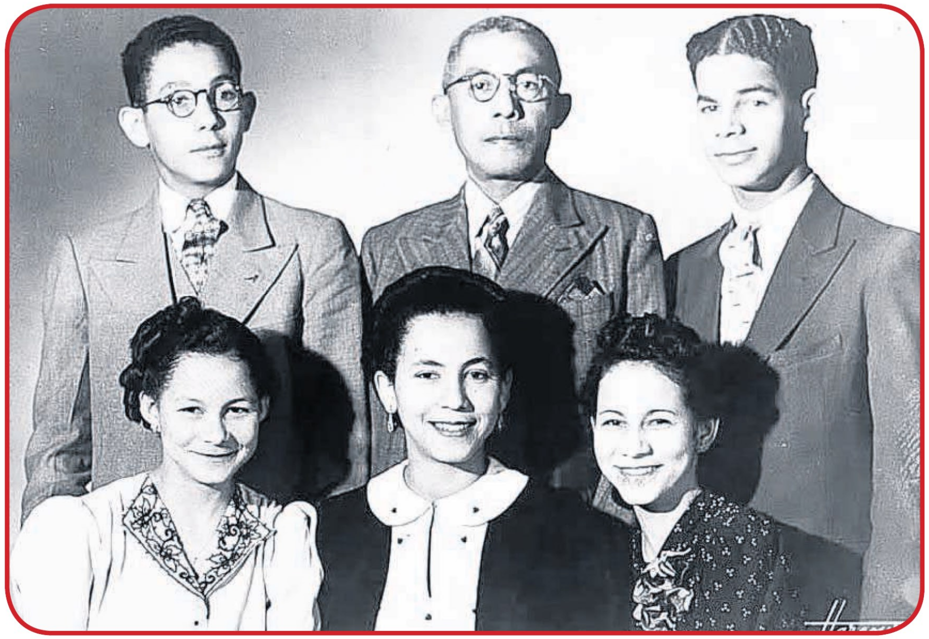

Dundun Ecury tussen zijn zoons Boy (r) en Nicky met dochters Mimi, Nora en Baby.

De neef van Boy, cineast Ted Schouten, maakte begin jaren tachtig voor TeleAruba een televisiedocumentaire over het leven van Ecury en schreef ook een boek hierover, dat in 1985 verscheen, 'Boy Ecury, een Antilliaanse jongen in het verzet'. In 2003 maakt cineast Frans Weisz met medewerking van Ted Schouten een film over het leven van Boy. Op Curaçao is de Boy Ecuryweg vernoemd naar deze Antilliaanse verzetsheld; in Oisterwijk is er sinds 2010 de Boy Ecurystraat. Aruba ontbreekt nog in dit rijtje. Boy Ecury's lijfspreuk was: 'Den e cas di mi tata no tin lugar pa traïdor'. Oftewel: 'In het huis van mijn ouders is geen plaats voor een verrader'. En zo betaalde Boy Ecury de hoogste prijs.

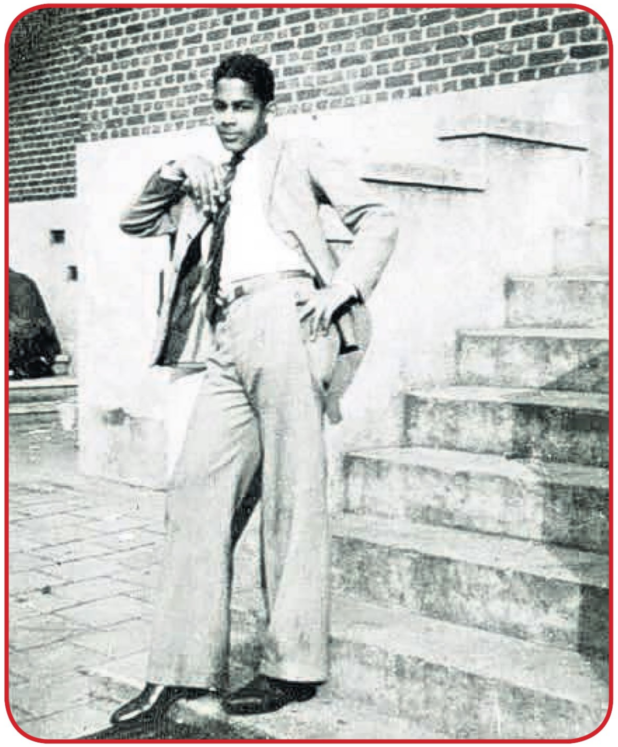

Boy Ecury poserend bij de trap van het Sint Louis Instituut.